

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Datum
27 mei 2019

Ons kenmerk
COS/U201900434
Lbr. 19/042

Telefoon
070 3738393

Bijlage(n)
-

Onderwerp

Resultaat gesprekken VNG en kabinet over tekorten sociaal domein
(nav motie 'Stevige structurele afspraken sociaal domein II')

Samenvatting

In de ledenbrief van 8 mei jl. informeerden wij u over de inzet van de VNG naar aanleiding van de in de Buitengewone ALV aangenomen motie 'Stevige structurele afspraken sociaal domein II'. In de onderhavige ledenbrief informeren wij u over het resultaat van onze recente gesprekken met het kabinet over de tekorten in het sociaal domein. Op basis daarvan legt het VNG bestuur een voorstel aan de ALV voor met een duiding van de door het kabinet genomen besluiten en de afspraken die door de VNG met het kabinet zijn gemaakt.

Aan de leden**Datum**

27 mei 2019

Ons kenmerk

COS/U201900434

Lbr. 19/042

Telefoon

070 3738393

Bijlage(n)

-

Onderwerp

Resultaat gesprekken VNG en kabinet over tekorten sociaal domein
(nav motie 'Stevige structurele afspraken sociaal domein II')

Geacht college en gemeenteraad,

Dankzij de inzet van vele vertegenwoordigers van gemeenten en de vereniging is het kabinet tot het inzicht gekomen dat onze inwoners niet de dupe mogen worden van de tekorten in de jeugdzorg. Gemeenten krijgen in 2019 €420 miljoen, in 2020 €300 miljoen en in 2021 €300 miljoen. Dit geeft gemeenten, zeker in het eerste jaar, wat lucht. Helaas is het kabinet niet bereid om tot bindende structurele afspraken te komen, maar wel tot gezamenlijk onderzoek en arbitrage.

Bij de kabinetsformatie heeft het VNG bestuur stevig ingezet op een het oplossen van de tekorten in het sociaal domein. Dat heeft in februari 2018 geleid tot een aantal procesafspraken waarvan de onderzoeken naar de volumegroei in de Jeugdzorg een uitkomst zijn. De sterk oplopende tekorten in het sociaal domein hebben in de Buitengewone ALV van november 2018 geleid tot de [motie 'Stevige structurele afspraken sociaal domein II'](#). Vervolgens wij ons sterk gemaakt voor afspraken met het kabinet die “structureel, voldoende en uitlegbaar zijn”. Met het kabinet zijn afspraken gemaakt over de uit te voeren onderzoeken. De uitkomsten van deze onderzoeken spreken boekdelen. Met als belangrijkste uitkomst de bewezen volumegroei van jeugdhulp in de periode 2015-2017 van in totaal 12,1%.

De gesprekken over deze duidelijke uitkomsten van de gezamenlijke onderzoeken verliepen lange tijd moeizaam en leverden onvoldoende resultaat op. Een toereikende oplossing bleef uit. Dat was voor de VNG en de gemeenten aanleiding om het speelveld te verleggen en het overleg met de bewindslieden op te schalen. Vanwege onze ernstige zorgen over de forse tekorten in het sociaal domein hebben wij onze zorgen ook verwoord in een open brief gericht aan onze inwoners. Deze open brief verscheen op 8 mei jl. in het [Algemeen Dagblad](#) en een aantal regionale bladen. Vanuit vele gemeenten kwamen ondersteunende reacties en berichten in de media die de ernst van de tekorten in het sociaal domein onderschreven. Mede hierdoor kwam er een overleg met de

minister-president, de fondsbeheerders (minister van BZK en staatssecretaris van Financiën) en de minister van VWS. Tijdens dit overleg op 17 mei heeft de VNG delegatie (de voorzitter, vicevoorzitter, voorzitter van de commissie Zorg, Jeugd, Onderwijs en de voorzitter van de commissie Financiën) wederom de gemeentelijke inzet naar voren gebracht. Dit leverde nog geen resultaat op. De minister-president organiseerde daarna een tweede gesprek om nader tot elkaar te komen. Dit heeft geresulteerd in de [brief van het kabinet van 27 mei](#).

In deze brief geeft het kabinet aan dat het:

- In de Voorjaarsnota bedragen beschikbaar stelt voor jeugdzorg in de jaren 2019, 2020 en 2021, van respectievelijk € 420 miljoen, € 300 miljoen en € 300 miljoen
- Gemeenten niet structureel tegemoet komt, omdat nog onduidelijk is in hoeverre de volumeontwikkeling een structureel karakter heeft.

Deze incidentele bedragen geven gemeenten de eerste jaren lucht. Maar het uitblijven van een structurele oplossing is teleurstellend. Wel is het kabinet bereid tot een nader onafhankelijk onderzoek onder gezamenlijk opdrachtgeverschap naar de volume- en uitgavenontwikkeling in de periode 2015-2019, dat in het najaar van 2020 moet zijn afgerond. Het meenemen van de forse volumegroei vanaf 2015 is voor ons daarbij van cruciaal belang. In dit onderzoek zal onder meer worden gekeken naar verklarende factoren, verschillen tussen gemeenten, effect van getroffen maatregelen en mogelijke maatregelen op lokaal en nationaal niveau. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek wordt vervolgens bepaald wat passende structurele budgetten zijn. Aan dit onderzoek is een vorm van arbitrage gekoppeld. Als kabinet en VNG niet tot bestuurlijke overeenstemming komen wordt een gezamenlijke commissie van wijzen gevraagd om een 'semi bindend' oordeel. Hierdoor ontstaat er voor gemeenten wel zicht op een structurele oplossing.

Het kabinet zal verder in overleg met de provinciale toezichthouders komen tot een richtlijn die ertoe leidt dat de toezichthouder de afspraak over het onderzoek accepteert als basis voor de dekking in de meerjarenbegrotingen van gemeenten. Daarnaast is afgesproken om afspraken te maken over maatregelen van zowel gemeenten als kabinet om het stelsel beter te laten functioneren en meer grip te krijgen op de volume- en uitgavenontwikkeling. In de brief van 27 mei neemt het kabinet hier al een voorschot op. De VNG zal de uitwerking hiervan kritisch bewaken.

Hoofdlijnenakkoord GGZ

In de kabinetsbrief staat verder dat er ook voor het Hoofdlijnenakkoord GGZ in de Voorjaarsnota middelen beschikbaar worden gesteld. Het gaat om € 50 miljoen in 2019, € 65 miljoen in 2020, € 80 miljoen in 2021 en vanaf 2022 structureel € 95 miljoen. De doelstelling voor ambulantisering wordt verlaagd van 20% naar 10% en passend gemaakt bij het overeengekomen gemeentelijke budget. Niet alleen wordt zo de druk op de wijken door instroom van kwetsbare mensen verminderd, ook worden gemeenten zo in staat gesteld de ondersteuning te bieden voor cliënten die met begeleiding gaan wonen. Door de ondertekening van het hoofdlijnenakkoord schuift de VNG aan tafel bij de reeds betrokken partijen om afspraken te maken over de randvoorwaarden en uitvoering van het hoofdlijnenakkoord. Over de wachtlijsten beschermd wonen zal tussen gemeenten en het Rijk het komend jaar nog verder onderhandeld worden.

Toetsing door VNG bestuur aan de motie 'Structurele afspraken sociaal domein II'

In de [ledenbrief van 8 mei jl.](#) informeerden wij u eerder over het proces en de inzet van de VNG naar aanleiding van de in de Buitengewone ALV aangenomen motie. Op 27 mei heeft het VNG bestuur de kabinetsbesluiten en de afspraken over onafhankelijk onderzoek getoetst aan de motie 'Stevige structurele afspraken sociaal domein II'. Het bestuur constateert dat het kabinet gemeenten tegemoet komt met incidentele middelen voor de jaren 2019, 2020 en 2021. Tegelijkertijd biedt het kabinet de gemeenten nu nog onvoldoende zekerheid over adequate structurele middelen voor wat betreft de tekorten in de jeugdzorg.

Gelet hierop, stelt het bestuur de leden voor om:

- De motie "Stevige structurele afspraken sociaal domein II" aan te houden totdat aan gemeenten zekerheid is geboden over adequate structurele middelen en in de komende periode nadrukkelijk te blijven inzetten op zo'n toereikende structurele oplossing
- Geen afspraken over nieuwe taken met het kabinet te maken zonder adequate financiering op basis van gezamenlijk onafhankelijk onderzoek
- Het Hoofdlijnenakkoord GGZ nu wel te ondertekenen, gelet op het evenwicht tussen de beschikbaar gestelde middelen en de verlaagde doelstelling voor ambulantisering
- Samen met het kabinet zorg te dragen voor onafhankelijk onderzoek naar de volume- en uitgavenontwikkeling in de jeugdzorg dat recht doet aan de taken die gemeenten verrichten en de middelen zeker stelt die gemeenten daarvoor nodig hebben (inclusief semi-bindende arbitrage)
- Met het kabinet afspraken te maken over maatregelen die zowel het kabinet als gemeenten kunnen nemen om het stelsel beter te laten functioneren en meer grip te krijgen op de volume- en uitgavenontwikkeling. De komende maanden zal dit verder uitgewerkt worden.

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

J. Kriens
Algemeen directeur